

Szerkesztőség és kiadó hivatal  
 Pácz SIMONFY-ház a város-  
 házával szemben

HIRDETMÉNYEK,  
 hirdetés pénz és a kiadás körüli panaszok  
 valamint a lap szellemi részét illető  
 minden közlemények ide intézendők

Amennyiben levelek csak ismert kezektől  
 fogadjatnak el.

# DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.  
 A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen a p o n k é n t, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:  
 Helyben hármasborsos az egy évre szóló ár  
 külföldre:  
 Egész évre ..... 10 ft —  
 Félévre ..... 5 ft —  
 Negyedévre ..... 2 ft 50 —  
 Egy héra ..... 1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hatszöves pótsorozat egy sorozatáért 10 k  
 Bélyegdíj minden hirdetésért külön 20 k  
 Nyitdíj 4 hászós pótsorozat 20 k.

XII. évfolyam. 1885.

Debreczen. Csütörtök december 3.

235. szám

Debreczen, 1885. decz. 2.

Három napig tartott a miniszterelnök jubiláris ünnepélye. Ezekre ment csak a vidékről fölrándult tisztelgők száma. Egy egész kis népvándorlás Tiszán Kálmán dicsőítésére.

Ezzel a hatalmas, országos demonstrációval szemben igazán szármalmas, mosolyra indító látványt képeztek az ellenzéki lapok kínos vergődése. Még mindig azon törik magukat, hogy a nagy-szerű ovációnak erkölcsi értékét arra a színvonalra szállítsák le, a mit pártállásuknál fogva képzelőtkben megalkottak: hogy csak a hivatalos Magyarország és az érdekek kielégítését hajhászók mondva inált pártünnepélye volt az. Azt nem tagadhatják, hogy ezekre ment a tisztelgők száma, a melyben képviselve volt minden politikai és társadalmi tényező, az egyházak és felekezetek, a főváros éliteje és a vidék közönségének minden rétege, — de hat ez mind nem a nemzet; a nemzet, a független gondo közönsége, az az ő részükön van. Az egyik azzal vigasztalja magát és pártját, hogy az egész ceremonia hidegen hagyta a fővárost, a mely nem osztozott a „hivatalos lelkesedésben“. A másiknak az is vigasztalás, hogy „sok volt az is, a ki az által tünt föl, hogy nem ment bemutatni magát a seregek urának.“ Van még független szellem! Valamennyien pedig a guny leple alá rejtik keserűségüket. De egyikből-másikból mégis kikitör az. Nyíltan jelzi ezt a P. N. epés kifakadása a tisztelgők módja ellen, a „tömjénezések“ ellen Tisza Kálmán személye iránt, a „királyt megillető hódolat“ és a fogadtatás udvari módja ellen. „Tisza Kálmán a fejedelmet játsza Magyarországon.“ Ez még sem járja! kiált föl a nevezett lap és eiszörnyűködik a kormányparton uralkodó szervilizmuson.

Szervilizmus! Ugy vagyunk az ellenzéki sajtónak ezzel a szólamával, mint

az egyszeri ember a K o h n névvel, — mintha hallottuk volna már valahol. No, hiszen hallani fogjuk még többször is. Havem szeretnénk, ha ez a lap megmagyarozná Tiszának, hogy hol és hogyan másként kellett volna hát fogadnia a tisztelgéseket. Méltó pendantja ez ugyan ezen lap ama másik, korábbi keletű dorgatoriumának, a mit a püspökök és főképp H a y n a l d bíbornok-érsek ellen intézett a jubileumi lakomán való megjelenésük és az érseknek hivatalos felköszöntői szereplése miatt. Ezt nem lett volna szabad tennie a római egyház vagy bíbornokának, a ki, az európai elfogadott szabályok szerint, „királyi vérből származott hercegekkel egyenrangúnak tekintetik.“

Ugy-e, t. olvasó, pompás demokracizmus? És remekül ilik egy olyan laphoz, a mely szervilizmust emlget és megvetőleg szól a szogai tömjénezésről.

S ugyanezzel vádolják még különösen a kormányparti sajtót is. Persze nem először. Ezt is utólag hallottuk már évek óta és nem egyszer. És mégis akad köztük, a mely e fölött ma megdöbbénésnek ad kifejezést, hogy oly sikeres próbát tettek a hízelgés tudományából. Tiszát elnevezték „honalapítónak, gondviselésnek, a legnagyobb államférfiúnak,“ a ki elhomályosította mind, a kik utána élni fognak.

Hát persze biz ez szörnyű nagy tömjénezés és bálvány imádás volna; csak hogy mi ezt nem tettük, s ezt eszünk az ellenzéki agy képzelődése fogta reánk. Mi és kormányparti lapjaink igenis tettük azt, a mit ilyen alkalomkor a művelt világ mindenütt tenni szoktak: az ünnepélyes nap alkalmából irtuk ünnepélyes hangon és vallottuk Tiszát Kálmánt büszkén annak, a minek teljes meggyőződésünk szerint hiszünk és valjuk, a minek a külföld közvéleménye is valja és hirdeti: tisztelgőknek, minden ízében magyar hazáinak és nagy

államférfiúnak s rámutatunk érdemeire, kivívott sikereire.

S azt hisszük, ez több joggal tehetjük, mint az ellenzéki lapok tették azt, hogy a jubiláris napon szellemi macskazenet rendeztek dühökben a mi ünnepeltünknek, hirdetés urbi et orbi annak kiengesztelését az ország bizalmára és ünnepeletésére való érdemtelenséget. Ha ilyesmit magánember követ el, mi den jólétes ember azt fogja rá mondani nevetlenül; az ellenzéki partszevedélynek és elfogultságnak azonban van annyi mentéje, hogy gyermekes gunyozást egyszerűen csak illetlenségnek nevezzük. Ha a t. ellenzék bármelyik árnyalatának eszébe jutna valamikor valamelyik „nagy emberét“ így vagy amugy megismepelni, mi ezt az illetlenséget nem követnénk el velök szemben.

Erdekes és jellemzi az ellenzéki lapoknak fűhöz fához való kopkodását az, hogy mintegy véletlenül a vala nyi rámutat az új közigazgatási törvényjavaslatokra és abban Tisza Kálmán „romboló munkájára“ s melylyel ismét megcsontítani akarja a megyei ammsztiát s a főispán által betolakodik a bíróságokba és mindenhová.

Nos, hát majd erre is rátérünk még; most csak annyit, hogy a mi törvényjavaslat, az még nem törvény, s ha a javaslatok alkotóját meggyőzik az egyes pontok hibás voltáról, bizonyára nem fog beülni kabinetkérdést csinálni, hanem engedni fog jobb meggyőződésének. Persze nagy kérdés, hogy sikerül-e fog-e azoknak, a kik csak a szavak egyszerű értelmét látják, de nem a szellemű ezült ami azok mögött rejlik.

Visszatérve tárgyunkra; mi — az ellenzéki sajtó engedelme nélkül is, ismételve csak azt mondjuk, hogy Tisza Kálmán, az, a minek mi — nem bálványozói hanem értékének ismerői — vallottuk: becsületos kezű és lelki magyar hazafi és nagy államférfi, kinek imidőn

az ország egy nevezetes évforduló alkalmából tiszteletét és hódolatát tolmácsoltatja az arra hivottak által, nem bálványimádást, hanem szogai hűzést és tömjénezést visz végbe, hanem a kiváló szellemnek és nagy hazafiai érdemeknek nyújtja az elismerés koszoruját!

## Országgyűlés.

Budapest, decz. 2.

A képviselőház mai ülése rövid volt. Az országgyűlés két házának egymással való érintkezése iránt egy munkalát előkészítése végett kiküldött bizottság tagjai választottak meg. — A t e m e s - b é g a - v ö l g y i vizsábályozási társulat pénzügyi rendezésére vonatkozó javaslat, harmadszori felolvasásában is elfogadtatott. Végül O l a y Szilárd interpellált a magyar aranyjáradék conversiója iránt s mialatt interpellációját felolvasta, nem egy arczon ült derült mosoly. E r á n y i is jegyzett be egy interpellációt, a külügyminiszter s a magyar kormány iránt a szerb-bolgár viszálytal szemben, de aztan eállott attól, hogy azt a mai ülésben terjessze elő.

Legközelebbi ülés szombaton lesz, mikor kérvények fognak tárgyalatni. A jövő hétfői ülés napirendjére az öt éves mandatura vonatkozó törvényjavaslat tüzettet ki, melyhez az ellenzék sorából már is többen iratták fel magokat szólásra, mint Herman Ottó, Gullner, Margittay, Lukács Gyula, Tóth Ernő, Andreanszky Gábor br, Helfy Ignác és Rácz Géza.

## A trónörökös és a király.

Bécsből jelenti a „Budapester Correspondenz“: Tegnap midőn az „Osztrák-magyar monarchia irásában és képmén“ című hazai irodalmi vállalat első füzeté a nagy közönségnek átadatott, a király ő felsége, az ő felségének ajánlott mű megalkotóját Rudolf trónörökös főherceget, és a munka két szerkesztőjét Jókai Mórt és Weiler kormánytanácsost, délelőtt 11 órákor magán kihallgatá-on fogadta a várakban A trónörökös a magyar és német kiadás szövegű első füzetét a következő beszéd kíséretében nyújtja át ez alkalommal ő felségének:

— En mindig mondtam, hogy egyszer megbetegszik, — mormogá az öreg asszony. A mi csak szerencsétlenség érte a házat, az öreg asszony azt mind előre megmondta. Az első pillanattól kezdve mindent megmondott és ime beteljesedett. Megmondta hogy nem lesz isten áldása a házasságon. mert az az ember csak vagyonaért vette nőül Margitot; megmondta, hogy a férj a házon kívül fog keresni szórakozást, hogy könnyelmű nők után futkos, tivornyázik, kalandokat keres és isten tudja hol csavarog akkor is, mikor egyetlen gyermekök itt veszélyesen beteg.

De az öreg asszony mindezt elégedéssel csak saját magának mondta el; halk mormolását nem hallja az ifjú anya, ki nem figyel most semmi egyébre, csak gyermekének lázas érverését számítja, annak kipirult arcát nézi kinosan, szorongva s aggódo agyában keresi a betegség jeleit, találgatja: mi baja lehet a kicsinek.

— Oh istenem! csak itt volna az orvos! — sohajt reszketve.

Most már emlékszik, hogy délben sem volt jóérvégya a fiúnak, csak erőtetve evett és olyan bágyadt volt egész nap, délután panaszkodott is, hogy fázik. Oh! hogy miúde nem jutott az anyának eszébe, csak most!

— Nem vigyáztam rá eléggé, — vádolja önmagát.

Es most már nem akarja ölelőből sem letenni féltett gyermekét, hanem ott tartja folytatást és csókoigatja s gyöngéd szavakat susog neki.

— Az orvosért, anyám — kiált föl aztán, — küldjenek hamar az orvosért!

Folyt. köv.

## A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája

### A beteg gyermek.

(Elbeszélés)

Vértési Arnoldtól.

— Mamám, édes mamám! hol marad apa oly sokáig?

— Majd haza jön, édes fiam.

A fiu elhallgatott. Az anyja az ablaknál ült és színtén halgatott. Valami horgoláson dolgozott; de keze úgy reszketett s minduntalan leejtette horgoló tüjéről a szemeket.

Künn erősen havazott s ha kitekintett az ember az ablakon, nem látott semmi egyebet, csak sűrűn hűdögölő fehér pelyheket a moeskos, ölmoszintű levegőben.

Már rég óta folyvást ilyen borús, ködös, hava az idő, oly régtől, hogy az ember azt hiszi, talán soha sem volt másképp.

Egy lomha cseléd lassan lesöpri a verandáról a havat, miközben meg-megáll, mintha gondolkodnék, vajjon érdemes-e ezzel vesződni, mikor mindjárt tele lesz megint? A fiatal nőnek az ablaknál eszébe jut: vajjon érdemes-e még küzdeni a komor, leverő gondolatok ellen, a bubánat ellen, a kétségbeesés ellen, mely mind egyre sürűbben megszállja szívét? Hiába üzi el egyik komor gondolatot, száz másik jön helyébe.

De a fiatal szív még küzd, reszketve, lázasan küzd s nem engedí, hogy eltemesse az a tompa, reménytelen kétségbeesés, mely mint a sirhant botul azokra, a kik már megöregedtek.

— Mamám, miért nem jön haza apa olyan sokáig? — szólal meg újra a kis fiu.

— Majd haza jön, csak viseld jól magadat, Kálmánkám, — felel az anya.

A fiu anyjára emeli nagy, okos szemét.

— Hiszen látod, hogy jól viselem magamat,

Olyan eszűndesen játszik, vakosgatja egymás mellé az oroszlanokat, majmokat, elefántokat és olyan halkán beszélget velök, mert a nagymama nem szereti ha lármáznak, a nagymamának mindjárt a feje fáj.

A nagymamának mindjárt fáj a feje. Ha vendégek érkeznek, ha az ebédnél kissé hangosabbá válik a jókedv s poharakat koczin-tanak, ha künn valamelyik szolgáló danolni kezd, ha a kutyák ugatnak, ha egy csizma kopog, ha egy ajtó becsapódik, a nagy mamának mindjárt a feje fáj.

Az egész ház oly eszűndes most, mint egy temető; de az öreg asszony még most is hall valami zajt. Nem tudja ugyan tisztán megkülönböztetni, mitéle zajt; hanem valamit hall. Fülei zúgnak s nyugtalan jár szobáról szobára; de nem fedez föl sehol semmit s végre eszébe jut, hogy csak a nagy lelki izgatottság az, a mi miatt fülei úgy zúgnak. Havem mindég, a nyugalmat nem találja föl, sem így sem úgy.

— Nem találok föl csak a koporsóban sohajt elkészerve, a mint végre hosszú bolyongás után lánya szobájában belép.

— De édes anyám... — kérieli a fiatal nőt.

— Hallgass, — int az öreg asszony kezével. — Látom, hogy sírtál; előttem hiába rejtgeted.

— Anyám, legalább a kicsike előtt ne, — suttog a fiatal nő könyörögve.

A kis fiu fölemeli szemét a játékról s aggódva tekint anyjára. Ártatlan lelke nem tudja, hogy miről van szó; de az a gondolat hogy mamája sírt, könyeket esá az ő pilláira is.

— Szegény gyermek! — szól az öreg asszony.

A kis fiu most már igazán sirásra fakad.

Az öreg asszony nagyot sohajtva isméli:

— Szegény gyermek!

A fiatal anya ölébe kapja kis fiát, ösz-zecsókolja selyem haját simogatja s a zsebkendővel törölgeti könnyezett kis arcát, mi közben mosolyog, nevet rá és bohó gyermeknek nevezi.

Az anya vidámsága megnyugtatja a kis fiut, ő is mosolyog, ő is nevet most már.

— Ugy, édes angyalom, — biztatja fiatal anyja.

A gyermek nem veszi észre az elfojtott könnyecskéket, mely az ifjú nő pilláin rezeg; nem sejtí, mely titkos, néma fájdalom nyilvánul ama forró ölelésben, melylyel anyja őt kebléhez szorítja.

Hanem a mint így magához ölelve tartja a kis fiut, egyszerre megdöbben az ifjú anya.

— Milyen forró a fejed! — szólt meg-tapogatva a gyermek homlokát.

Aztán hirtelen keze uán nyul.

— Es a kezéd is... Mi bajod, Kálmánkám?

A gyermek nem tudja megmondani. Az anya remegve nézi a gyermeknek kipirult arcát, újra meg újra tapogatja homlokát, kezesekeit s mennél tovább tapogatja, annál forróbbnak tűnik az föl, mig végre saját kezét is izzó tüzesnek érzi.

— Edes anyám, — fordul akkor aggodalmában az öreg asszonyhoz. — tapogassa csak meg a Kálmáká homlokát.

Az öreg asszony komor arca még baljóslatubb színt ölt.

— Ez a gyermek beteg, — szol, kezét a kis fiu homlokára téve.

— Oh, istenem! — sikolt föl az anya.

Felség, legkegyelmesebb Urunk! Közel két évvel ezelőtt, kis körben született meg egy az osztrák magyar monarchiát leíró nagyobb szabású népkönyv alkotásának gondolata. Az első elhatározás nehezségeiből, tervezetéseiből kiemelt bennünket Felséged kegyelme engedélye, s ekkor már alkotni kellett. Ettől kezdve vége volt minden kétkedésnek, minden ingadozásnak, a munka megkezdődött. S midőn nem sokkal ezután Felséged az „ajánlat” kegyelme elfogadása által a keletkezés első stádiumában levő műve megadta a leglelkesebb szentesítést, mindenki megújult szorgalommal, megújult lelkesedéssel látott a munkához. Gyorsan összeházt az osztrák és magyar írók egy tekintélyes serege, hogy vállalatunknak szenteljék erejüket. Hála Felséged kegyelmének és Felséged kormányai támogatásának Bécsben és Budapesten, s hála a sok munkatárs hazafias buzgalmának, sikerült a nehezségeket elhárítani, a sok munkát és fáradságot vidám lélekkel győzni meg és ma az első füzetet világga bocsátani. E mű a haza ismerettségének, a hazafiságnak van szentelve. E szellemi áthatva éltesse, terjessze ezen érzelmeiket.

A monarchia ismertette lesz egy a minő az most jelenleg és a mint keletkezett. Műünk a dualismus államjogi alapjainálva osztrák és magyar részre oszlik, de a részek keretén belül egy Magyarországon mint Ausztriában teljes tekintettel van valamennyi nemzetiségére. Minden nép maga ismerteti önmagát saját írói és művészei által és így minden nemzet szellemi életéből a legjavát adja az összmunakához. A szó legvalóbb értelmében népkönyv ez, be kell hatolnia a lakosság minden rétegébe, szeretettel keltve a haza iránt, s egytálla műveltséget terjesztve tanítva és nemesítve, erre van e mű alkotva, melyben oly írók, tudósok és művészek vesznek részt, a kiknek nevei a legjobbak közzé tartoznak, melyekkel Ausztria-Magyarország rendelkezik. Szerencsés körülmények között ma lát napvilágot „Ausztria-Magyarország” írásban és képből. Fogadjon Felséged legkegyelmesebben tőlünk az első füzetekre s méltassa jóindulata megtekintésére, a mi reánk kedvező előjel lesz a következő évek homoly és fontos munkálkodásaira.

A király ő felsége látható megindulással válaszolva, hogy örvendetes elégtelenné tölti el, hogy a monarchia összes szellemi erőinek közrehatásával egy ily valóban hazafiai mű keletkezését látja, s hogy ennek haladását érdeklődéssel követve, reméli, miszerint a kitartás és az eddigi szellemben való hűséges továbbmunkálkodás végül szép eredményre fognak vezetni. A király ő felsége ezután a trónörökösnek odanyújtja kezét, melyet ez hálásan megcsókolt. Jókaihoz és Weilenhez fordulva, ő felsége ezen urak irányában is teljes elismerését és köszönetét fejezte ki, azon utasítással, hogy tudassák ezt a mű összes munkatársaival.

## Az új közkórház Debreczenben.

Debreczen 1885. decz. 3.

Városunkban a közlelébi évek alatt számos közhasznú intézmény létesült, részint a nemes város, részint a polgárok társulása által. De mégis hiányzik egy, az emberbaráti intézmények egyik legszükségesebbje: a jól

## Irma urfi.

Vértesi Arnold szerkesztőnk „Irma urfi” című boházatos életképe holnap adatik először színházunkban. Az előadást megelőzőleg érdekesnek gondoltam a mit tudok elmondani egyetmást erről a darabról s különösen, hogy miért maradt el annak előadása a fővárosban Blahánéval a cím szerepben.

Ezek után (t. i. azok után, a mik a kipontozott helyeken elmondva voltak) hogyan történik, hogy Vértesi Arnoldnak szindarabja Debreczenben kerül színre először. Nos, ennek a rövid magyarázata az, hogy mikor Feleki Miklós a budai vár színház igazgatója lett többek között Vértesi Arnoldot is felszólította, hogy szindarabja számára színművet készítsen. Es szerzőnk a milya munkás ember, neki gyűrű között s irt Feleki számára (jobban mondva Blaháné számára) egyszerűen két darabot Mind a kettő olyan a melyiken meglátszik hogy nem az asztalalkalmak készült, hanem a szindarabnak, a közönség szája-ize szerint alkalmazott mesével, alakakkal és jelenetekkel. Ez a két darab egy népszínmű (talán majd ennek is sorja kerül) és a holnap színre kerülő „Irma urfi” boházot. Mindkettőnek a fővárosban kellett volna színreke-

\* A kipontozott helyek azt jelentik, hogy ott Vértesiről mint íróról, s többek közt eddigi színműveiről írtam egyet mást, a szerkesztő kibuzta.

berendezett, tagas, a város nagyságának és lakosság bármely igényeinek megfelelő köz-kórház. A Kádás utca végén ott fekszik ugyan egy szik telken három régi eredetű alacsony, rozsdant épület, melyeknek hivatalos neve: városi közkórház; de ezekről már sokan és régen megmondották a találóját, igaz jellemezést. A szegény, elhagyott beteg, inkább akar meghalni, mint felgyógyulni: csak oda menjen, ottelőbb megtalálja őt a halál, ott közelebb éri a temetőt. — Mit ér a kórházi orvos gyógyszer az alacsony, nedves szobák gyilkos levegője ellen, s nem új betegségek csiráját oltja-e a megromlott testi szervezetbe az ott lehetetlenül vált tisztaság hiánya, s a helyiségnek szűk volta miatti borzasztó összecsufoltagság?

A nemes város intéző körei, csak úgy mint a közvélemény, hosszú idő óta vágyanak ezen szomorú állapot megszüntetésére, mely Debreczen közegészségügyi viszonyaira oly annyira káros visszahatást gyakorol. Nem most keletkezett az óhajlás és törekvés egy új városi közkórház létesítése iránt, melynél a modern kórház-építéssel összes vívmányai figyelembe veendő és követelményei kielégítőnek lennének. Azonban hiábavaló lett a jóakarát; mert a minden dologhoz legszükségesebb három eszközt a pénzt, a pénzt, a pénzt, a város sok oldalról kikerülhetetlenül igénybe vett házi pénztára egyáltalában nem volt képes soha rendelkezésre bocsátani. Egy tavornoki Stummer Agostja pedig, ki 180 ezer forint költséggel a szenvedő emberiségnek gyógyító asylyumot építtessen, csak Bars vármegyébe akadt.

A város törvényhatósági bizottsága végre mégis csak elődázhatatlannak jelentette ki a Debreczenre néve valóban szegényítő szomorú status quo megváltoztatását egyik közgyűlésében megbízta a tanácsot, hogy az új közkórház építéséhez tegye meg a szükséges előmunkálatokat.

Ezek ime megtörténtek. Simonffy Imre polgármester a múlt hó 27 én tartott városi közgyűlésen jelentést tett a kórház-építésgyűlésnek eddigi előhaladásáról. Ő s vele együtt Dr. Szikszai Szabó József, Dr. Ujtassy József kórházi főorvos, Balogh Mihály városi főmérnök érintkezésbe léptek az ősmert nevű Gerster Kálmán budapesti kitűnő műépítész-szel, s mintán f. év július havában tanulmány szemlét tartottak Budapest három legújabb, mintaszerűen épült kórházában, az illóti uti, a „Stefánia” szegénygyermek és veres kereszt egyet, „Erzsébet” kórházában, felkérték Gerster Kálmánt, hogy készítsen terveket és költségvetést egy, a debreczeni szükségleteknek megfelelő kórházról. Gerster Kálmán a kívánságnak eleget tett. Készített terveket és költségvetést, melyek jelenleg a közegészségügyi s kórházi bizottságnak vannak kiadva véleménytevés végett.

Alkalmunk lévén e terveket és költségvetést megtekinteni, ismertetésükkel a nagy közönség iránt tartozó egyik kötelességünkét véljük leróhatni.

A tekintetes tanács az új kórház helyéül a Péterfia utca végén levő volt gazdasági tanitvány kertjé szemelte ki, hol a jó állapotban levő egy emeletes épületben némi átalakítások és kibővítés után alkalmas igazgatósági helyiséget kap a város, melynek ezen telek és épület tulajdonát képezi. Minthogy pedig a kórház az újabb időben szokásos pavillon rendszerben, melynél a különböző betegségek számára külön álló épületek készülnek, van tervezve s ez t az emeltett 2451 ölnyi telek nem volna elegendő

rülni. De hát Felekinél mindenféle darab előadott csak új darab nem.

„Irma urfi” elmaradásának pedig egy igen furcsa oka volt, — s ez az, a mit e tárczában főleg érdekesnek tartottam megírni.

A darab ki volt szerepe, a szerepek kiosztva. Irma urfi Blaháné tanulta. Tanulta, tanulta, s addig tanulta míg egyszer csak Feleki megszünt igazgató lenni. Mikor Blaháné itt járt a múlt télen vendégszeropelni, nagy lelkességgel beszélt a szerző előtt a darabról és szerepéről, melyet mint mondá nagy kedvvel tanul.

— Olyan fess urfi leszek, mondá az ő kedves szeretetreméltóságával — a milyet még nem láttak a szőny személyben. Gyönyörű „anczugot” is csináltattam, mert az uram . . . tudja . . . mégis szük egy kicsit.

Neveztünk akkor ezen a kedves pajzán tréfán, pedig hát később kislát, hogy azoknak a szavaknak komolyabb jelentősége is van. Annnyira komoly, hogy a darab színrekerülésének elmaradását is ez okozta. Mikor Feleki mentegetőzőt a szerző előtt, hogy miért nem került színre az „Irma urfi” akkor árulta el ez azt az indiskrét titkot. Blahánén a mi imádot esalogányunkon és művésznőnkön mi tagadást egy kicsit meglátszik a jólét és boldogság. Nem kell körülírnom hiszen sokan észrevehették ezt itt is a nézőtérben mikor az „Elevenördög”-ben megjelent a szindarab.

Attól félt, hogy nem áll jól rajta a pantalló nadrág, meg a férfi kabát, (mert, ki férhez ment s lemondott pályájáról, a da-

az összes épületek befogadására: a telek észak és délről kibővítették. A város felől hozzá csatoltaták a széles hatházi utból mintegy 100 ölnyi terület; tulfelől pedig a honvéd lovagló iskola előtt elvonuló ut torkolatja és még az e mellett levő városi tuczerház is egy darab föld; úgy hogy a gazdasági tanitványt féle telek kiterjedése megkészeződött.

A következő épületek tervezetnek, I. Igazgatósági épület: mely a már meglévő egyemeletes volt gazdasági tanitványt épületéből alakították át; északi és déli oldalához két földszintes szárny épület készült. Az emeleten lesz az orvos és gondnok lakása, a földszinten pedig: fő- és alorvosi, s gondnok irodák gyűjteménytár, két ápolónői lakás; várószoba, tiszta ruhatar és fürdő, a déli szárny épületben a kapus lakása, az északi: kézi gyógyszerár; a pinczében a betegnek saját ruhájának raktára helyeztetik el. Építési költség: 12044 ft 10 kr; berendezés 1500 ft.

II. Sebészeti s szemészeti osztály, az igazgatósági épülettől jobbra a város felől; egymással szemben lévő T alakú két földszintes épület, egymással hosszú fedett csarnokkal összekötve; egyik férfiak, a másik nők számára, 4-4 szobával, a fizető s 2-2 teremmel az ingyenes betegek számára, fürdő, műtő- és orvosi szobával; 42 ágyra tervezve. Építési költség 28450 ft 81 kr, berendezés (ágyak és Thonet féle székek) 3178 ft. III. Az előbbi, pavillonokkal egy sorban, a telek keleti sarkában van a szülészeti osztály (földszintes pavillon) egy nagy teremmel s három kisebb beteg szobával, 20 ágyra. Építési költség 8026 ft 53 kr, berendezés (ágyak és Thonet féle székek) 1385 ft. IV. A belgyógyászati osztály (az igazgatósági épülettel szemben) egy emeletes főépülettel s két földszintes szárnyal (elkülönítve férfiak és nők osztályára) két ápolónői és két fürdőszobával, két közö; teremmel és több magán betegszobával, 56 ágyra. Építési költség 29930 ft 91 ft, berendezés 3846 ft. IV. A sebészet és szemészeti pavillonokkal szemben; hasonló alakú és terjedelmű két pavillonban a siphilis betegek találhatnak helyet. A felosztás is megfelelő az előbbiekéhez, az összekötő folyosó azonban itt hiányzik. Tervezve van 38 ágyra. Építési költség 23469 ft 29 kr; berendezés (ágyak és székek) 2597 ft. V. Elméleti osztály a belgyógyászati pavillonjától északra, magános czellákkal, ápolónői szobával és fürdővel, 8 ágyra. Építési költség 5741 ft. 20 kr, berendezés 562 ft.

VI. Ragályos betegségek osztálya a siphilis betegek pavillonjai mögött, földszintes U betű alakú pavillon, férfiak és nők külön szobával, 26 ágyra. Csak szőrvány s betegségekben szenvedők helyezhetők el benne. Építési költség: 12733 ft. 55 kr, berendezés 1802 ft. Vele szemben van VII., a szintén földszintes I alakú konyha és mosóház, mosókő és hetes lakásával. Építési költség 13296 ft. 27 kr, berendezés 300 ft. Ezental van VIII., a hálóttas ház, alatta jégpinczével. Építési és berendezés 5178 ft. 93 kr. A legszélő épület, északra IX. a gépház, fertőtlenítő helyekkel. Építési és berendezés 6433 ft. 36 kr. Az építés összes költsége 14504 ft. 55 kr, a berendezés 15471 ft-ra van tervezve. Ezen már így is tekintélyes összeg kívül vannak még a következő felszer-

ési költségek, melyeket Knuth Károly lég- és vízvezetési, központi fűtések, fürdő szobák berendezési gyára terjesztett be a támaszhoz, I. kut, gézkazán, szivattyu berendezés 16500 ft. csatornázás 4500 ft. vízvezeték 11000 ft. boncoló asztalok 200 ft. konyha berendezés 25500 ft. fűtés és szellőztetés 1050 ft, összesen 68200 ft. A szállítás 1800 ft-ot venne igénybe. A város azonban a konyha berendezést és a vízvezetést gőzüzem nélkül is eszközölheteti, a mikor a berendezés költségei 18000 ft-tal kisebbnek lennének. A légszuszvillágítás beállítására 6200 ft-ra kerülend.

Az összes építési költségek 245594 ft-ra annak fölve.

Fenti leírásból kitűnhetik az új kórház fővonása t. i. hogy a betegke különféle betegségek nemei szerint, a betegségek gyógyításának megfelelő épületekben leendnek gyógykezelve; ingyenes, vagy keveset fizethető egyének közös termekben, a jobban fizetőkét, illetve egy ágyas czellákban. Fürdő és ápoló szobáról minden osztályról gondoskodva. Az összes helyiségek 178 betegágyra vannak tervezve. Ez oly szám, mely Debreczenben a szükségeket teljesen kielégíti; sőt ezidőszent 150 beteg ágy is elegendőnek mutatkozik a szerzett tapasztalatok szerint, s ennél fogva a berendezés egyelőre csak 1506 betegre számítva történék meg. A kórház építési bizottság nem csak e 23 ágy beállítását kötségeit (a budapesti Rókos kórházi gondnok kimutatása szerint egy teljesen felszerelt ágy beszerzési ára 66 ft. 25 kr.) kívánja megtakarítani de egyelőre, a telek talaj- és vízviszonyai nem lévén ismertettek, a gépház és vízvezeték beállítását és gőzüzem berendezését is mellőzendőnek tartják, melynek következtében reményelhető, hogy az építkezés 200000 ft-ból összközzéhető lesz.

De e tettek megvalósulását megmesse álunk. Kétszáz ezer forintot nem könnyű dolog egyhamar előteremteni a nemes városnak, melynek idestova már a kaszányakát is építtetnie kell,

Z. L.

## Napi hírek.

A debreczeni polgári kortagjai a déli december hó vasnap d. u. 5 órakor a körhelyiségében tartandó rendkívüli közgyűlésre tisztelettel meghívottak. Tárgy: a lapszabály módosítása. Az elnökség.

Koszorus Lajos városi közgyám vendégszerető házában tegnap nagy és fényes társaság gyűlt össze barátoság vacsorára. A vendégek díszes sorában jelen volt gróf Degenfeld József főispán ő méltóságát, Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester, Becsey Antal alezredes Gerzon Ödön nyug. orvagy, Görgey Vincze honvéd őrnagy, 42-ik zászlóalj parancsnoka, Konthy József tanácsnok, Vértesi Arnold stb. és a városunkban levő 42-ik és 46-ik honvédzászlóalj csaknem teljes tisztika.

A Csokonai ünnepély. A magyar irodalmi önképző társaság által a főiskolai ének- és zenekar közreműködése mellett f. évi decz 6-án d. u. 4 órakor a főiskolai énektérben tartandó Csokonai ünnepély műsorozata: I. szakasz: 1. Nyitány. 2. A korona a gyémántjai. Hubertől zsekkarantirta Mácsai S., előadja a zenekar. 2. Megnyitó beszéd Géressy Kálmán felügyelő taurától. 3. Dal „A tihanyi echóhoz” előadja az énekkar. 4.

rab kezdetekor férje boszuja elől menekülvén férfi ruhába öltözik, s mint ifjuur szerepel két felvonáson át, vakmerő csinyeket követve el. Iszik, bálozik, párbajozik, udvarol, s nőket csálit el.

A darabban előforduló mulattató alakok közül felemlíteni egy német házimestert a ki a házi urat játsza a lakók előtt; — egy rácz disznókereskedő, egy zsidó cseléd közvetítő tulajdonos, két párbaj segéd a kik örökösen a párbajszabályokat tanulmányozzák; egy bárgyu de jószívű susztersegéd egy vén fodrász, a ki mindenütt pletykál, stb. stb.

Az életképek négy felvonása van a melyek közül az első egy budapesti házimester szobájában, a második a „Buzalka” híres táncsteremben, a 3-ik a cselédközvetítőben a 4-ik pedig a „Disznó”-nél játszik.

Végül azt is elárulom, hogy Orley Flóra kisasszony, olyan kedvvel játsza óriási nagy szerepét, hogy kikötötte, hogy ő holnap este igazi pezsgőt akar inni.

Igazgató, személyzet, rendező, primadonna és szerző között holnap jön létre a megállapodás, hogy kifizesse azt az igazi pezsgőt a mit a mi kedves művésznőnk Orley Flóra ez este inni akar.\*

Karzag Vilmos.

\* Az igazság érdekében ki kell jelentenem, hogy tárczámnak csak fele jelent meg. A másik felét a szerző, ő tudja miért, — kibuzta. K

Csokoi Imre...  
Dal „A tihanyi echóhoz”  
F. évi decz 6-án d. u. 4 órakor a főiskolai énektérben tartandó Csokonai ünnepély műsorozata:  
1. Nyitány.  
2. A korona a gyémántjai.  
Hubertől zsekkarantirta Mácsai S., előadja a zenekar.  
2. Megnyitó beszéd Géressy Kálmán felügyelő taurától.  
3. Dal „A tihanyi echóhoz” előadja az énekkar.  
4. ...  
Esküvői Ignácz, mely alkalmán szindarabja színre kerül, s a színpadon 50-50-lyezatok főtandók be...  
a kérdés, h...  
a sziniszag...  
melynek ke...  
egy szegény...  
megélni...  
mi adunk, n...  
zsebberről...  
kay Julc...



## Karácsoni és újévi ajándék és idény cikkek

### Szepessy és Kerekes

diszáru kereskedésébe érkeztek és jutányos áron árultatnak.

**Bronez, majolika, bőr, fa- és plüsch diszáruk.**

Asztal-diszfélék, Vízit állványok, íróasztal szerelvények, virág és diszasztalok, öblönyök, francia asztali órák, költő órák, dohányzó asztalok, szivar servicek, ilatszertartók, csettek, diszes albumok, író mappák, uti és varró nesze-sairek, himzett szivar, levél és pénztárczák.

**China-ezüst áruk.**

China-ezüst háztartási és kiházásitási cikkek bizományi raktára bécsi gyári áron; asztali és csemege kések, evő- és merő kanalak, ezet olaj tartók késpadiók, ezukor sze-lenecsek, asztali és karos gyertyatartók, asztali disz és cse-mege feltétek, disz pipere, tükrök, tojas- és liquer servicek, thea üstök, kannák, vajtartók, — tálcák stb.

**Lámpák.**

Valódi Dittmár függő és asztali petroleum, diszlámpák, üveg részek és összes lámpaszerelevények.

**Tajt és brostyán áruk.**

Nagyválasztéku Adlerféle pipák bizományi raktára — Valódi magyar Antik formájú diszpipák — különleges török diszosibukok, szivar-szivar- és virginia szivarszipkák, a legkülönműbb választékban.

**Tüzelő sze-rek.**

Kályha előtettek, tüzelő garniturák, kályha ernyők, szén- és coaksztartók, fatartó kosarak, légzáró gyapot hen-gerek.

**Fegyverek.**

Pieper Diana Lefauchaux-lancaster és gyutasos vadász-fegyverek, revolverek, mindenfajú töltények és összes va-dász kellékek.

**Eső-ellen.**

Esernyők, gumi köpeny, gumi sárczipők, lábszárvé-d'k (Gamaschen) cocus lábtörölők, cocus szőnyeg.

**Gyermek-játékok.**

Nagyválasztéku bubák, skatulyás játékok, edények, buto-rok, konyhaszerek, vasutak, ő-szerák és építő játékok, ké-pes könyvek, takarékos konyhák, állatok, szekerek, hintalo-vak, dobok, puskák, fegyverek stb.

Schach-dominó, harang-kalapaes-vár-tombola- és más tár-sas játékok.

Budapesti kártyák az első magyar kártyagyárból

## BÁRVÁRT KÁROLY-féle

gyógyerejű

### SÓ S - BORSZESZ

Ezen hatóságilag engedélyezett künő háziszser, mely a szegedi orszá-gos kiállításon érdem éremmel, a székesfehérvári kiállításon ezüst éremmel lett künitette, különösen jó gyógyhatást eszközöl: rheuma, csusz, szaggratás, fagyás, fej-, fog-, és fül-fájdalmak és szemgyuladással, ezenkívül fogtisztító szerül is gen ajánlható, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghust erősíti sa szájból minden kellemetlen szagot eltá-volít.



védjegyet különös figyelembevételre ajánlom.

Utánasok meggálása végett alább látható címleap, — mely minden egyes üvegre ragasztva van, a budapesti kereskedelmi kamaránál 100.1875. szám alatt mint védjegy be-kebelezetett.

Főraktár DEBRECZENBEN

Csanak József kereskedésében,

ezenkívül kapható minden fűszerkereske-désben és a gyógyszerárakban.

TRADE MARK  
CHAMPAGNE  
**AYALA & Co**  
Egyedüli raktár Debreczen és vidékére csak  
**GERÉBY FÜLÖP-nél**  
DEBRECZENBEN.

Fogfájás csupán a  
**FEYTONA**  
által távolítható el.  
Debreczenben  
Higyi de nézd meg kinek  
**Dr. Rotschnek V. Emil**  
ezegled utcai gyógyszerárakban.

## LEGOLCSÓBB ÁRAK! SZOLID KISZOLGÁLAT!

### LÖFKOVITS ARTHUR és TÁRSA

órák és ékszerész

Debreczen főpiacz 2142 sz. a. a posta tőszomszédságában.

Folyton legnagyobb választékban írásbeli jótállás mellett kaphatók.

JAVÍTÁSOK JUTÁNYOSAN!

OSKA ÉKSZERT VÁSÁRLOK!

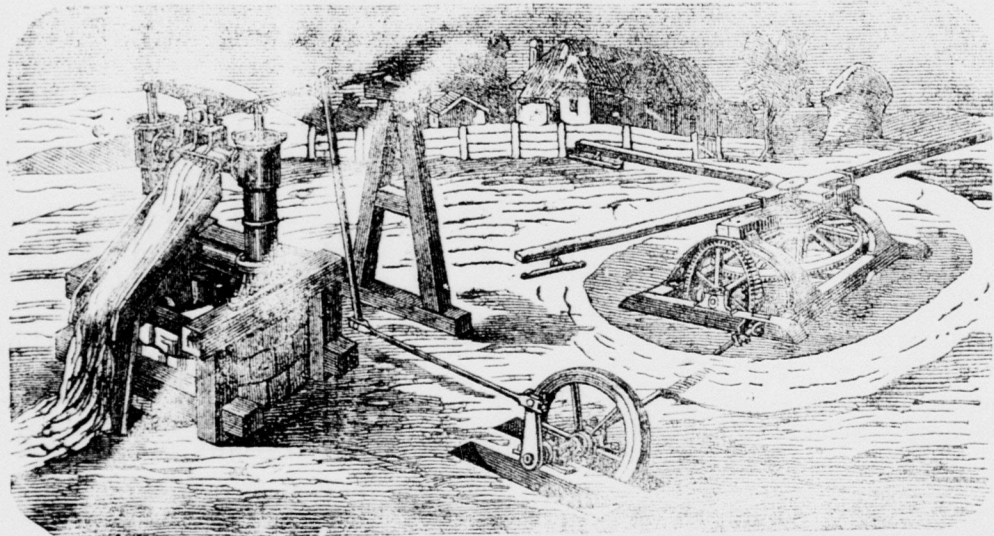
EZÜST ÓRÁK 1 ÉVI JÓTÁLLÁSSAL.		ÉKSZEREK a m. k. fémjel hiv. bélyegével.		13 PRÓBAS EZÜSTNEMŰEK.	
Cylinder 1 fedeli 8 ftrtől feljebb		Arany gyűrűk 2 ftrtől feljebb,		6 pár kés és villa 14 ftrtől feljebb	
" 2 " 11 " "		" láncz 18 " "		6 " csemegekés és villa 10 " "	
Anere 1 " 10 " "		" női függő 3 " "		1 gyermek evőszköz 5 " "	
" 2 " 14 " "		" gyermek 1.50 " "		1 pár tömör gyertyatartó 35 " "	
Remontoir 1 " 12 " "		" karperecz 16 " "		1 drh. ezektartó 35 " "	
" 2 " 16 " "		" medaillon 8 " "		Czuknokortogó 4 " "	
Nickel remontoir 8 " "		" női mellű 10 " "		Kulestartó 4 " "	
Arany órák 1 évi jótállással.		" férfi 5 " "		Ezet és olajtartó 35 " "	
Női cylinder 1 fedeli 16 ftrtől feljebb.		" garnitúra 15 " "		Pohártartó 30 " "	
" remontoir 1 " 24 " "		Ezüst éra láncz 2 " "		Gyümölestartó állvány 8 " "	
" 2 " 30 " "		" karperecz 2 " "		Névjegytartó 20 " "	
Férfi " 1 " 30 " "		Gyémánt gyűrű 8 " "		Vajtartó 25 " "	
" 2 " 45 " "		" függő 12 " "		Teljes 6 személyre való evőszköz, börtokban 110 ftrtől feljebb.	
INGA ÓRÁK NAGY VÁLASZTÉKA.		" garnitúra 35 " "			

Legnagyobb raktár: ékszerek, ezüstneműek és órákban!

Aapittatott 1858-ban.

## WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tüzelőszerek gyára, harang és érczöntő-leje,  
BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.



Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet  
**kutakban és mindennemű szivattyukban**

Elvállal teljes vízvezetékét berendezését városok, földbirtokosok és maganzók részéről, modern technical alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

**KÖZ és MAGAN FÜRDŐK**  
felszerelésére

**szagmentes ürzsékek**

felállítására s minden vízművi munkát gyors és pontos kivitelére.  
Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten küldenek.

**EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYAR.**